

Politična v državi SHS parafirana.

Naročnina lista: Celó leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celó leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkrainem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

76. številka.

Maribor, dne 11. julija 1921.

Letnik XIII.

Dr. Kukovec že zopet izjavlja ...

Naš miloobrazni minister dr. Kukovec ima prav čudno navado. Kadar koli poišče v svrhu „kratkega oddiha“ svojo rezidenco, začuti nujno potrebo, da dovoli uredniku svojega „lajbžurnala“ kratek intervju, v katerem napoveduje, obljublja, zagotavlja. Dne 6. t. m. je povodom svojega kratkega bivanja v Celju podal poročevalcu lista „Nove dobe“ par misli o „naši politiki v bližnji prihodnosti.“ Domnevamo, da se naši čitatelji še spominjajo dr. Kukovečevega potovanja v London. Ali ni prinesla „Nova doba“ ob priliki njegovega povratka tudi slično izjavo? Ako se ne motimo, je v omenjeni izjavi napovedal „ozke prijateljske in trgovske odnose med Anglijo in Jugoslavijo.“ Kakšen je bil rezultat njegove misije v London? Ogledal si je par mogočnih industrijskih podjetij, jedel in pil na mastnih banketih angleških lordov, napil morda temu in onenar ničelnemu zastopniku vlade, se na državne stroške vozil po vseh znamenitejših centrih Anglije ter se vrnil z — obljubami. Verujemo, da je neprijetna netaktnost Angležev, ki so kmalu po dr. Kukovečevem povratku odkrili našim veletrgovcem kredite, uplivala še neprijetneje na liste, ki so si od Lojzetovega „misijona“ bogvekoliko obetali.

S plitvo izjavo miloobraznega Lojzeta bi se ne bavili, ako bi ne vsebovala skrajne razžalitve slovenskega ljudstva. Vrine slovenskega ljudstva, osobito njegovo nadarjenost, ki je celo pod najhujšim pritiskom pangermanizma rodila lepe sadove — saj se nam v kulturnem oziru ni treba pred nikomur sramovati — priznavajo Hrvati, Srbi in tudi sinovi drugih narodov. Dr. Kukovec je drugih misli. On nas postavlja z Arnavti na eno in isto stopnjo. Nad Arnavti izvršuje nadzorstvo ententa, našim občinam pa napoveduje kuratelo sam — dr. Kukovec.

Za izjavo, ki jo je objavila „Nova doba“, smo njej in dr. Kukovecu hvaležni iz vsega srca, saj smo s težavo dobili dokaz o gnili in propadajoči policajdemokraciji, ki se namerava vsaj nekaj časa vzdrževati z brutalno silo nad razburkanimi valovi naše notranje politike. Kaj naj značijo dr. Kukovečeve besede: „Ako bodo naše slovenske stranke pametne, dosegle bodo — kar narodu in njim najbolj odgovarja!“ G. Lojze, morda ne mislite, da se bodo protivladne stranke uklonile policajdemokratskemu nasilju? Cim večji pritisk, tem krepkejši odpor!

Se nekaj značilnega vsebuje dr. Kukovečeva izjava. Tam, kjer govori o upravnem razdelitvi države po novi ustavi, se mu je vrnil docela nepremišljen stavek, ki bo nasprotnikom policajdemokracije služil osobito v Prekmurju, kjer so si ustanovili že nekaj krajevnih organizacij JDS, kot izborni protiautokratsko sredstvo. Kakor je iz Lojzetovih besed razvidno, mislijo policajdemokrati z vso resnostjo na dodelitev slovenskega ozemlja hrvatski upravi. Jasno se g. Lojze ni izjavil. Pradobro pa vemo, da gre za komaj in težko priborjeno Prekmurje, ki leži policajdemokraciji radi svoje vernosti in pripadnosti k SLS v želodec. Ako odcepijo Prekmurje od Slovenije, ter ga dodelijo hrvatskemu ozemlju, bomo dokazali, da so policajdemokrati oni „državi nevarni“ element, ki spada pod ostrino najbrutalnejše „obznane.“ Te odcepitve bi se razveselil seveda pred vsem — Radič. Njegova profidržavna agitacija bi našla v teh krajih, kjer se je razpasla madžarska iredenta, prav rodovitna tla. Nihče, prav nihče ga ne bo v svojem poslu motil in omejeval. Naši slovenski demokrati se bodo morda hvatili, češ: „Prekmurje, to klerikalno domeno, pa smo jim vendar enkrat izbili iz roč!“

Kaj bodo počeli sedaj poslanci Samostojne?

Po sprejemu drago kupljene centralistične ustave je parlament poslan na oddih, da bodo vladinovi lahko prešteli in tudi nekaj zaužili od tega, kar jim je vlada podarila za ustavno glasovanje. Po temeljitim oddihom se bodo začeli spuščati med ljudstvo tudi samostojni poslanci, pred katerimi bodo skušali z namišljenimi uspehi izbrisati pečat svojega izdajstva. Ne bodo se splazili med narod iz ljubezni do zatiranih in po davkih že skoraj izmozganih, ampak, da se skažejo vladi hvaležne za podarjene jim svote s tem, da bi tudi deloma ljudstvo pretantali za zadovolje z ustavo. Svigati jih bomo videli te Elijake po kmetih v navidezno ovčjih oblačilih, češ: saj smo izposlovali za stajerskega kmeta posebno upravno oblast s sedežem v Mariboru, za kranjskega pa zopet posebno, s sedežem v Ljubljani. Stajerci bodo zase, Kranjci pa zopet zase. Pri tem svojem slabostojnem evangeliju pa bodo skrbno zamolčali, da bo nad Stajercem višji birokratični bič kak demokrat, na Kranjskem pa radikal — ljudstvo pa bo smelo iz gole državotvornosti najudanejšje ubogati, mirno čakati na razno uradne rešitve, ki bodo romale preko Beograda, plačevati in zopet plačevati ... a molčati ...! Saj naš narod bo popolnoma brez vsake besede in vpliva na upravno uradništvo posameznih oblasti.

Ob priliki svojih političnih obhodov bodo ponujali samostojni, od demokratov jim skrupucano resolucije, ki zahteva izraz zadovolja našega ljudstva, da so nam razkosali Slovenijo na dve zaplati. In to ravnokar omenjeno slepilo od strani samostojnih se bo doigravalo nad našim kmetom kot zahvala vladi, da je postal neresnicoljub dr. Vošnjak praški poslanik in da so vsi drugi ostali njegovi poslanski tovariši prav na globoko zajeli iz ponujene jim vladne skleda. Hvaležnost samostojnih bo obstojala napram vladi v sejanju spora med Slovenci, z utemeljitvijo, saj ne moremo pod skupno avtonomno u-

pravo, ker smo Stajerci in Kranjci in po novi ustavi bosta pa oba vlada dana vsak zase pod očetovskim okriljem Beograda.

V očigled tem političnim pohodom samostojnih poslancev je dolžnost voditeljev naših krajevnih političnih organizacij, da odprejo nekemu ljudstvu oči: Kedo je najprej razdel politično edinost med našim kmetom, kedaj in pod kakimi pogoji so prodali samostojni kot izvozno blago slovensko samostojnost, vzeli ljudstvu zadnji vpliv na vlado in ga natirali pod birokratični bič raznih demokratskih in radikalnih kraljevih namestnikov. Ako bo naš zadnji mali človek po deželi znal, ker čuti že, da so samostojni: mesarji, mešetarji, žganjarji in birti krivi vsega novega zla, ki bo privrelo iz deljene Slovenije, potem bo tudi konec samostojne farbarije, slepil ter demagogije.

Seve, ako bi posedali samostojni poslanci le trohico čuta in zavesti poštenosti, bi se sploh ne upali med ljudstvo po zapečatenem izdajstvu slovenske avtonomije. Vendar jih bomo videli med ljudstvom, ker ti ljudje od dr. Vošnjaka do mesetarja Kirbiša vedoma govorijo neresnico, po tem geslu laži bodo delali tudi sedaj, da opravijo svoj zadnji Judežev posel — poberejo nekaj podpisov z alkoholom kupljenega in užganega zadovolja nad v dva dela raztrgano Slovenijo. Naše ljudstvo po deželi pa ima zdaj priliko, ko se samostojno izdajstvo ni ohlajeno, da se maščuje zanj nad samostojnimi poslanci s tem, da jih ne posluša in protestno zavrne podpis zadovolja ter odobravanja samostojnega elijatstva. Zborovalna pogorevščina samostojnežev bodi dokaz, da je naše ljudstvo prežeto z idejo zahteve po samoupravi nedeljene Slovenije, katero si hoče vladati po od njega izvoljenih zastopnikih, ne pa po iz Beograda komandiranih demokratih, ki ne poznajo ne našega naroda, še manj pa njegovih teženj ter zahtev.

Izjave pa si bo zapomnil slovenski rod prav dobro. Prišle bodo nove volitve, ki bodo Vašo stranko s „psevdo-strančico“ slabostojnih kmetov vred decimirale, Vas pa poslale v zaslužni političen pokoj.

Očetje in sinovi.

V politiki nimamo kmalu primere, da bi si bila potvorjeni oče in sin tako v laseh kot so si n. pr. naši demokrati in narodni socialisti. Sin se je ločil od očeta, ker je bil oče demokrat že preveč vsestransko otrovan in osovražen. Razdor med političnim očetom je postal kmalu po razdvoju obeh tako oster, da je začel demokrat preko mej dostojnosti in resnice posvati narodnega socialista in mu zavidati njegov mladostni, neomadeževani programni ideal narodnosti. Da, spor med najožjo politično zlahtno se je tako poglobil, da je oče proklel sina ter mu začel po krivem podtikati umazana dejanja osebne nepoštenosti, od katerih jih ima sam nebroj na vesti in je baš radi teh zapustila narodno socialistična stranka poprej skupni demokratski dom. Očetova neosnovana klevetanja so političnega sinka tako ujezila, da je papana pognal celo preko lastnega praga — bele Ljubljane.

Sinova brača očeta preko ljubljanskega praga je razljutila starca ob robu groba tako ljuto, da je odpovedal otroku očetovstvo in sedaj spleta vse mogoče zahrbtno zanjke, da bi pred lastno politično smrtjo še doživel in gledal tudi lastnega otroka v ranah najzahrbtnejših intrig, denuncijantstva, zavijanj in laži.

Pri vsem ravnokar označenem sporu med demokrati in narodnimi socialisti pa mora slednjim priznati mnogo več poštenosti in očetovskega spoštovanja kot pa demokratom sinovske ljubezni. V jedri in edini točki še vidimo danes očete in sinove pod skupno streho in to je — Sokolstvo. Čudno se nam zdi, da se še vedno naslanja narodno socialistična stranka glede Sokolstva izključno na naše demokrate, ko se vendar zaveda in ve, da so Sokoli demokratsko politična avantgarda in nič drugoga.

Najnovejši dokaz za našo ravnokar izrečeno trditev je vendar osješki sokolski izlet, ki ni bil nič drugoga, nego demokratska manifestacija za sprejem centralistične ustave, proti kateri so se borili narodni socialisti in proti kateri so tudi oni glasovali.

Povsod, kjer gre za javno proslavo kake demokratske politične lumparije, vidimo v prvih vrstah Sokole in med temi je vendar pretežna večina narodnih socialistov.

Kako demokratsko važna politična organizacija je Sokol, je razodel tudi mariborski sokolski starosta dr. Sernec. (Glej „Tabor“ št. 151, od 8. julija 1921).

Pa tudi vodstvo Sokola je v rokah najljubejših demokratov ala dr. Ravnikar, ki ravno sedaj najbolj spletkarijo, rovarijo ter rujejo, kako bi izpodnesli ljubljanski županski stolec narodnemu socialistu in ga celo osumili zvez s komunisti. Ako se demokratom posreči, da strmoglavijo nar. soc. Peska, bo zopet manifestiral Sokol.

Čudno, čudno se zdi vsakemu, ki količkaj poštenje misli od demokratov, kako zamorejo vleči narodni socialisti na skupni sokolski niti, ki zopet in zopet vodi na demokratsko gnojšče. In ravno slovenski Sokol se je v zadnjem času s sprejemom nemškurije v svoje vrste, s pijančevanjem, zapravljanjemna državne stroške, s surovostjo in pretepanjem tako onečastil, da se moramo čuditi, kako tvorijo še v demokratsko sokolskih vrstah pretežno večino narodni socialisti, katerim je narodnost in poštenost nad vse! Cimalje bodo tičali narodni socialisti pod sokolskim očetovskim klubom, demokratov, tem bolj bodo tudi gledali njih svetinja narodnostno čistega programa in boja.

Oče demokrat, ki je proklel, zavrgel in dela na politični pogin svoje ga sina, ni vreden, da bi sin za njegovo nepoštenost manifestiral pod krinko demokratsko sokolske srjace!!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Pravega političnega življenja ni v Beogradu. Poslanci so raztepeni po domovini, ministri potujejo semintja. Pašič se zvija vsled žolčnih kamnov in se odpravlja v Karlove Vaze, kjer si bo lečil žolč. Pešića ministrov, ki se čepi za beograjsko vladno mizo, se ne more sporazumeti glede imenovanja kraljevih namestnikov raznim oblastem. Vse kandidate teh kraljevih namestnikov so že bile fiksirane in se je že govorilo o podpisu tozadevnega dekreta, zdaj je cela komedija odgojena vsled nespo razumjenja glede osebnosti kraljevih namestnikov in radi njihove strankarske pripadnosti.

Preiskave, pogoni in aretacije komunističnih atentatorjev so se že ustavile. Celó policajdemokratsko časopisje se je že nekoliko pomirilo radi komunistične zarote. Vsekakor je bilo radi udeležbe komunističnih poslancev pri atentatu preveč grmenja, a bo male ali celo nič dežja.

Radi baroške luke je zbolel Pašič na žolču in bo moral v Karlove Vaze, ker je baje baroško vpra-

d **Velhkanski krik** o zvezi komunistične stranke z belgrajskim atentatom ni bil nič drugega, nego tendenciozno podfikanje vladnega časopisja. V belgrajskem listu »Novosti« je predsednik novinarskega združenja, g. Nikolajević, odločno nastopil proti nepoštenim in netočnem poročanju gotovih listov, ki so okrivili brez tehtnih razlogov in stvarnih dokazov veliko politično stranko storjenega zločina. Atentat baje ni delo komunistov, marveč so zapleteni v celo afero člani madžarske oficirske lige, ki so atentat inaugurirali pod firmo komunizma. Vendar enkrat pametna beseda!

d Čudno praznovanje državnih praznikov. Ze zopet bomo praznovali državni praznik in sicer dne 12. t. m. rojstni dan kralja Petra. Na ta dan ne bo šolskega pouka, počivali bodo tudi vsi državni uradi in obrati. Seve se priporoča, naj počiva tudi vse drugo delo in trgovine naj bodo zaprte. Koliko državnih praznikov smo letos že praznovali, vedi Bog! Prihiti pa moramo, da praznovanje rojstnega dne kot ga predpisujejo oblasti v naši kraljevini, ne najdemo v nobeni drugi evropski dinastični državi. Naj bo ta dan prost šolskega pouka, naj počiva jo uradi, a da bi počivalo celotno delo in bi se z državnim praznikom odtegovni delavstvu zaslužek, to ne gre. Glede dela v tiskarnah na ta dan se je sklenilo, da se dela, kdor pa praznuje, naj praznuje, a ne dobi plače. Kmalu bomo imeli več državnih praznikov kot nedelj in cerkvenih prazničnih svečanosti. Res obljubljena dežela mleka, medu in brezelnosti bode postala kmalu naša kraljevina, ako bomo samo praznovali in nič delali. Naredbe o vedno novih državnih praznikih izdajajo uradniki, ki hrepenijo po tla državne stroške plačanjem praznovanja, a pri delavcu je drugače!

d Kaj vse predlaga naš finančni minister? Ministrskemu svetu je predlagal finančni minister, naj se zvišajo dnevnice onim poslancem, ki bodo začeli meseca avgusta delovati v posameznih odborih: poslovniskem in finančnem. Časopisje poroča, da ta ravno kar omenjeni predlog najbrž ne bo odobren. Mišlimo, da so pri naših skrajno stabilni in potratihi finančni poslanske dnevnice že dovolj visoke, da ni potrebe še posebnih nagrad za delo v odborih, ki menda ne bo preveč mučno po skoro dvomesečnih počitnicah po tako slabem delu kot je nova ustava!

d Načrt za novi volilni zakon bo izdelal po naročilu demokratov znani Voja Marinkovič, ki se je že lotil svojega posla v demokratskem duhu, kar čisto radi verjamemo.

d Razmejitev med našo državo in Avstrijo na Koroskem se bo pričela 12. t. m. Izvršitev te naloge je povrjena mariborski delimitacijski komisiji. Meja se bo določila na črti Peč, kjer je meja jugoslavije, Italije in Avstrije, preko Ovčeva—Strojne do Kokošnjaka severno od Dravograda. Razmejitvena komisija bo izvršila to delo v dveh partijah: od Ljubela do Kočne, severovzhodno od Jesenice in od Babe, severovzhodno od Jezerskega do Ovčeva.

d Občina Gornja Poljskava se je izjavila za avtonomijo in „Straža“ ne bo svoje trditve nikoli demantirala. Ker laži v Tajništvu SLS radovednim Taboričom izjave o pripadnosti k SLS ki so jo podpisali: župan g. Franjo Uranič ter odborniki: Leop. Sleser, Franc Kolar, Franc Sekolec, Anton Lah in Anton Sebat, vsak trenutek na razpolago. Ako je šolnik Rainer v polni zvesti, da ima kot odbornik včasno „naprednjakov“ za sabo, se čudi mo, da si je odbor izvolil g. Uranjeka. Na Gornji Poljskavi se volitve sploh niso vršile, ker se je vložila —

kompromisna lista. Izjava za avtonomijo pa ni romala v papirni koš, ampak jo je odposlal g. župan, opremljeno s svojim ter sopodpisoma dveh občinskih svetovalcev, našemu tajništvu. Tajništvo pa jo je odposlalo Glavnemu tajništvu SLS v Ljubljano. Toli ko Taboričom in g. Rainerju, ki jim v prihodnje naj ne podaja netočnih informacij. Pika.

d Od slabostojne zlahte. Drogenik se je prelevil na velesrbsko plat edinele g. bivši štajercijanec, odstavljene predsednik kluba samostojnih seljakov, »resnicoljub« in poslanec Ivica Drogenik, medtem ko sta njegova dva brata še dandanes nemškutarja prve klase. Malo čudna zlahta.

d Na Petrov dan dobimo nove generale in je tozadevna lista polkovnikov že sestavljena. Radovedni smo, ali je morda na generalski listi kak Hrvat, ker Slovenca gotovo ni!

d Srbstvo v upravnem svetu juž. železnice. Južna železnica je imela minul teden svoj občni zbor, ki je volil nov upravni svet. Za vse države na katerih je zainteresirana južna železnica, sta bila izvoljena v upravni svet po dva zastopnika za vsako državo. Značilno, da so porinili v ta upravni svet kot zastopnika našo kraljevino dva Srba: Savo Jeliča in Božidara Ceroviča.

d Velika planinska slavnost v Rušah se vrši iz tehničnih razlogov dne 7. avg. in ne 14., kakor se je prvotno poročalo. Veselico priredi Podravska podružnica S. P. D. povodom svojega dvajsetletnega obstanka. Ruše so bile še edina narodna postojanka v okolici mariborski in nemškutarja se je zaganjala v njo kakor nekdanj Turki v Siget. Krstili so jo za »Mali Beograd«. Iz Ruš so tirali l. 1914 23 narodnih mučenikov v ječe. V Rušah se snidejo 7. avgusta tisoči zavednih Slovencev in Jugoslovancev, da počaste kulturno društvo, prirediteljico slavnosti, ki je že l. 1900 začelo buditi na naši severni meji ljubezen do slov. planin in narodno zavest. Snidejo se planinci od vseh vetrov in vsi, ki so morali l. 1914 v ječe. Za veselje in razvedrilo se bode skrbelo v polni meri. Sodelujejo: 24 mož broječa nova Narodna godba, pevsko društvo »Drava« z 90 člani iz Maribora in razna druga društva. Došel je že prvi transport cikusa »Bulalo-Bile«, streljalo se bo z »daljnostreljajočim« nemškim topom i. t. d. Končno pa je še kupica »Pekrčana« tudi nekaj vredna. — Podravska podružnica S. P. D.

d Čestitamo! Znani rogovilež in velik demokrat Robert Senica, nadučitelj pri Sv. Petru v Savinjski dolini, je ovadil na celjsko drž. pravdnštvo župnika č. g. dr. Ivana Jančiča v St. Petru zaradi volilnega sleparstva ob priliki vlitve v konstituanto. Celjsko okrožno sodišče, v katerem sede še večji demokrat, nego je Robert Senica, je z velikim veseljem zgrabilo to kost ter obdelalo župnika dr. Jančiča na 1000 K globe, v slučaju neiztirljivosti na 10 dni zapora, na izgubo volilne pravice za šest let ter na povrnitev vseh stroškov. Obsojeni župnik je takoj vložil ničnostni priziv na »stol sedmorice« kot najvišje sodišče v Zagreb.

bu, ki je pa bilo nasprotnega mnenja in je v vseh točkah razveljavilo vsotbo celjskega okrožnega sodišča in tako dalo zadoščenja po nedolžnem, preganjanemu in obsojenemu župniku dr. Jančiču. Tokra, je pravica zmaga. O tej zanimivi zadevi bomo ob priliki obširno poročali, za sedaj pa naše iskrene čestitke č. g. župniku dr. Jančiču!

d Novi celjski župan dr. Juro Hrašovec je že potrjen, zaprisežen in med manifestacijo celjskih policajdemokratov in Sokolov slovesno ustoličen. Naglico v potrditvi in zapriseženju poznajo demokrati samo pri svojih semisljenikih. O kaki potrditvi novih županov v Mariboru in Ljubljani še ni sluha niti duha, saj sta kot nedemokrata pri sedanjem režimu obsojena na »imamo još vreme«, ker sta bila izvoljena s pomočjo »protidržavnih« elementov.

d Izobraževalna društva celjskega okrožja, ki želijo predavatelja naj naznanijo Tajništvu SLS v Celju (hotel Beli vol), ki bo poskrbelo govornika. Obenem naj sporočijo, za kdaj (dan in uro) ga želijo in o čem naj govori.

d Študijske podpore za agronomske in veterinarske študije. Komisija za upravo agronomskega veterinarskega fonda je na svoji zadnji seji določila, da se imajo prošnje za podelitev študijskih podpor za nadaljevanje študij na kmetijskih šolah sploh, kakor tudi na veterinarskih visokih šolah predložiti na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani najkasneje do 30. septembra 1921.

d Samostojni poslanec Mrmolja priporoča Slovence, ki se bodo naselili v Makedoniji in drugih južnih krajih, da si naj poprej doma pripravijo barake, ki se zamore zložiti na kraju naselitve. Naseljenci naj vzamejo seboj tudi vprežno živino in živeža za par mesecev. Vsi slov. Stajerci bi bili g. Mrmolji hvaležni, ako bi si on kot prvi zgradil tako prevozno in zložno barako, si vzel seboj paradižnikov in kumare za par let in sam kot izrazit zastopnik centralizma se naselil v Makedoniji, kjer bo imel dovolj prilike rovariti med naseljenici. Seve, g. Mrmolja ne bo poslušnil našega nasveta, ker Makedonija ni izvozni teren, katerega že izrablja Mrmolja na štajerski obmejni Posenici prav samostojno že nekaj let. Vzgled vlečejo, besede samo mičejo, gosp. Mrmolja!

d Izseljevanje v Ameriko. S 3. julijem t. l. je stopila v veljavo nova naredba glede izseljenstva iz naše države. Naredba določa, da se bo v letošnjem letu smelo izseliti iz naše države v Združene države Sev. Amerike samo 6405 oseb in sicer tako, da pride od tega števila na mesec samo 20%. V lanskem letu se je iz ozemlja naše države izselilo v Ameriko okrog 20.000 oseb. Vrhovno nadzorovanje izseljenkov se vrši v Združenih državah Severne Amerike. Izseljenike prestejejo v izseljeniških pristaniščih. Ako je zgoraj označeno število doseženo, ne prepusti ameriška vlada nobenega izseljenca, da bi se tam naselil in se mora vsak zopet vrniti nazaj v Evropo. Po teh novih določbah je torej izseljevanje v Ameriko silno oteženo.

rej izseljevanje v Ameriko silno oteženo.

d Važno za naša društva! Osrednja pisarna Slovenske krščansko-socialne zveze razpošilja te dni statistične pole, društvene izkaznice imenovane. Odveč bi bilo govoriti o pomenu zaupljive statistike za brezhibno funkcioniranje tako velike organizacije, kot je SKSZ. Zato pa naj naša društva izkaz izpolnijo čim najbolj točno. Ker Osrednja pisarna nujno rabi zahtevane podatke, naj se društva z izpolnitvijo požurijo, seveda ne na škodo zanesljivosti in točnosti raznih podatkov.

d Mestni trgovci zavidajo svoje podeželske tovariše. Nedeljski počitek v trgovinah velja danes za mesta: Ljubljana, Maribor, Ptuj in Celje, kjer so trgovine zaprte po nedeljah. Trgovci na deželi pa imajo po nedeljah odprte trgovine, da lahko kupuje kmetjsko ljudstvo, ki prihaja v cerkev in ima za nakup blaga največ časa ravno ob nedeljah. Ta nedeljski zaslužek podeželskih trgovcev je trn v peti mestnim trgovcem, ki so pri ljubljanski vladi dosegli baje sedaj toliko, da bodo trgovine na deželi predpoldne odprte samo vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu. Ali bodo s to novo nameravano naredbo zadovoljni kmetje in trgovci po deželi, je drugo vprašanje.

d Eksistenčni minimum, ki se je, kakor poročajo iz Beograda, zvišal na 10.000 K, (česar pa naši davčni uradi še ne vedo), je še prenizek! V Uradnem listu št. 75 je objavljena uredba ministrstva za pravosodje z dne 22. junija 1921, po kateri se »denarni zneski, ki so odločilni za kvalifikacijo kaznivega dejanja, za pristojnost sodišč in za odmero kazni, in denarni zneski . . . kazni, . . . ki jih morajo izrekat sodišča, povišujejo na dvajsetkratni znesek.« Ako se vlada pri sodnijskih zadevah postavi na stališče, da treba zvišati denarne zneske za dvajsetkrat, zakaj ne uporablja iste mere pri določitvi eksistenčnega minimuma?

d Zemljiški davek je nameravalo beograjsko finančno ministrstvo povišati za 150%. „Jutro“ javlja, da so vladni finančniki opustili namero o tako gorostastnem povišanju zemljine.

d Uvoz cerkvenih predmetov carine prost. Generalno ravnatelstvo carinarnaznanja, da so vsi cerkveni predmeti, ki se izvažajo iz tujezemstva, carine prosti, ako so namenjeni za revnejše cerkve. Seveda morajo taki predmeti služiti v cerkvene namene. Ta naredba pa velja samo za take cerkvene predmete, in stavbno gradivo, ki se v lastni državi sploh ne izdeluje.

d Ker so zažigali na praznik sv. Cirila in Metoda kresove, so v Buzetu pretepli fašisti naše ljudi in jim sežgali žito in seno. Kmetje trpijo vsled vandskega početja laških fašistov ogromno škodo. Ogorčenje je silno.

d Avstrijci grozijo, da bodo ukiniteli promet med Spiljem—Radgono in Ljutomeru in so tozadevno ultimatumoto že poslali v Beograd in zahtevajo, da se uredi promet na ravno kar omenjeni progi. Ta ultimatumota nam je čisto nerazumljiva, ker se o-

Belo zlato.

Zgodba s Pohorja. — Napisal J. T.

(Dalej.)

Neprosto voljna kopel ji ni napravila nobene škode, hica ji je zalivala zdrava rdečica, njene velike rjave oči so ga veselo in srečno gledale, samo krog ustov se mu je zdelo, da se ji skriva prijazna otožnost.

„Jaz prav rad zahajam tukaj doli v sotesko“, je začel, kakor da bi hotel opravičiti svojo navzočnost. „Skoraj vsak dan prilezem semkaj od ene ali druge strani.“

„Ali iščete tudi vi zlato tukaj —?“ ga je zvedavo pogledala.

„Mislite, da bi se našlo tukaj zlato?“ je dejal in pogledal po njenih v zlatu se lesketajočih lasih.

„Pravijo, da je v tej-le skali zlato“, je pokazala proti pečini. „Drugi pa pravijo, da je v potoku.“

Andrej je pogledal krog sebe.

„Utegnilo bi biti. Skala je granitna in preprežena z žilami kremenca. V takem kamnu se je že našlo zlato. Pa tukaj ga še ni nihče našel!“

„Ne! Dosedaj se nihče! Tudi moj oče so iskali to zlato in moj ded in moj pra ded. Tudi Gorniki od one strani so že iskali, pa do danes še prav nobeden ni nič našel. — Toda eden iz našega ali pa Gornikovega rodu bode tukaj našel zlato, kadar se bo izpolnilo prerokovanje planinske vile.“

„Prerokovanje, pravite. Res, tudi jaz sem v mladih letih čul o takem — prerokovanju. Moja rajna mati so mi pripovedovali, prav na temle mestu je bilo. Pa ne spominjam se več dobro iste zgodbe, vi jo morebiti bolj poznate?“

„In še prav dobro! Pa tudi vi bi jo morali vedeti, saj ste Gornik — in Gorniki so našega rodu in tudi zanje velja prerokovanje!“

„Res je žalostno, da sem tako važno stvar pozabil. Pa saj jaz itak ne pridem v poštev!“ se je šalil.

„Kdo ve! V našem rodu živi tradicija vera, da bo prišel čas, ko bo potomec Smrekarjev ali pa Gornikov našel zlato na temle mestu!“

„Tudi jaz se bom izpreobrazil k vaši veri, če mi sedajle poveste, kako je bilo s tistim prerokovanjem!“

„Prav rada! Moja rajna babica so mi zgodbo večkrat pravili in moja mati

tudi. Pa vi se bodeta smejali, ker nič ne verujete v take reči —!“

Andrej se je naredil prav resnoba.

„Prav nič se ne bom smejal! Silno me zanimajo narodne pripovedke! Povejte, gospodična!“

„Čujte torej!“

Obraz ji je sijal od veselja, oči so ji pričakovaje zlele tja preko potoka v temni gozd, živahno in prepričevalno je pripovedovala.

„Nekdaj v davnih časih je stal Smrekarjev mlin tukaj v soteski ob tej-le skali. Neko noč je mlaj fant žito, sin našega davnega pradedra je bil. Sedel je zunaj na skali, ker je bila lepa topla, mesečna noč. Kar zagleda tamle na oni strani potoka staro, sključeno ženo. Ob palico se je opirala in preko vode je hotela. Pa spodrsnilo se ji je na opolzlili pečinih, padla je v vodo ta utonila bi bila, da ni mladi mlinar skočil za njo in jo potegnil na suho. Ko pa jo je natančneje pogledal, ni bila več stara žena, — prelepo mlado dekle je držal v rokah. Prestrašil se je, ona pa mu je rekla: Nič se me ne boj, jaz sem planinska vila, preskusiti sem te hotela, ali si vreden mojih dobrot. Ker si ta-

ko pogumno skočil za staro ženo v vodo, pa ti napovem srečo, tebi in tvojemu rodu: bogato se boš oženil in eden iz tvojega rodu bo našel na temle mestu belo zlato, ki ga moj oče Jezaril pošilja s planine dan na dan! Poprej pa mora železna kača oviti ves svet in železni pajek mora preprečiti vso zemljo in tisti, ki bo našel zlato, mora poprej na temle mestu —“

Umolknila je, kot da bi se bila nedeša spomnila, živo je zardela in njene velike oči so v ljubki zadrugi iskale mesto, kjer jo je pred par dnevi Andrej potegnil iz vode.

„No — in dalje —?“ jo je radovedno silil Andrej.

„Dalje pa ne vem več.“ Spet ji je planila živa rdečica v lice in ni si upala pogledati Andreja.

Smehljaje jo je gledal.

„Silno zanimiva prerokba! In vi ste prepričani, da bo prišel eden iz vašega ali pa Gornikovega rodu, ki bo našel zlato na temle mestu?“

„Prav gotovo! Pa prej se mora izpointiti, kar je napovedala vila: železna kača mora oviti ves svet in železni pajek mora preprečiti vso zemljo in —“

(Dalej prihodnjice.)

sební promet že vrši in sicer v zaprti zastraženih vagonih in se doseglaj ni zgodil niti eden incident. Bogzna kaj bi neki rad od nas zopet iztisnil nemškoštajerski Bauernbund.

d **Pasteurjev zavod** v Zagrebu se je z 10. t. m. preselil v bolnico usmiljenih sester na Vinogradski cesti, kjer se bo odslej vršil tudi sprejem bolnikov. Prosi se, da ponatisnejo to notico vsi slovenski tedniki.

d **Verski odpadniki** na Čehoslovskem. Odpadniško gibanje v Čehoslovski ni imelo dosedaj tistega uspeha, kakor so ga pričakovali, čeprav je tudi naša država dajala podporo niškemu pravoslavemu patriarhu Dositeju, ki je odpotoval na Češko ter tam z veliko vnemo delal za odpad od katoliške cerkve in za prestop v lastno češko „narodno cerkev“. Patriarh Dositoj je sicer posvetil v mašnike nekaj oženjenih in vpokojenih uradnikov, toda njegov uspeh ni bil tak, kakor so si ga predstavljali. Na Čehoslovskem je kljub silnemu navalu na katoliško cerkev preslopilo v „narodno cerkev“ zavsena 108 duhovnikov ter 158.000 še drugih oseb. Odpadniki so katoličanom ugrabili zavsena 33 kapelice in cerkva. Novejša poročila pa že vedo povedati, da je prišlo odpadniško gibanje v Čehoslovski na „mrtvo točko“, da je torej ustavljeno.

d **Vojni dobičkarji** — bankirji. Razni listi ugotavljajo, da je največ vojnih dobičkarjev nakopičenih še danes na Dunaju. Ti ljudje se pečajo še danes s snovanjem novih bank. Avstrijsko finančno ministrstvo izdaje eno bančno komisijo za drugo in je vloženih baš sedaj na Dunaju pri ministrstvu 300 prošenj za podelitev bančnih koncesij.

d **Dunaj** je glede prebivalstva zadovolj od l. 1910. — 1921 za 10%.

d **Brezposelnost** v Budimpešti. V tem mestu vladajo res čudne razmere.

Medtem ko se v drugih mestih pritožujejo nad pomanjkanjem delavcev, se v Budimpešti sprehaja preko 80.000 brezposelnih delavcev.

d **Prošnja** iz Mežiške doline. Mnoge mladenke iz Mežiške doline bi se rade izučile za šivilje, modistinje ali za prodajalke. Ker so revnih staršev, bi jih morali sprejeti le taki, ki bi jim lahko dali celo oskrbo. Več pove poslovalnica za begunske zadeve v Guštanju, Mežiška dolina.

g **Vrednost denarja**. Ameriški dolar stane 148 — 148³/₄, naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 23 in pol, za 100 čehoslovških kron 206 in za 100 laških lir 733 do 737 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

d **Novinar** g. Franjo Pirc nam je poslal v priobčitev sledečo izjavo: „Polijski svetnik g. dr. Senekovič je svojčas, ko sem proti njemu vložil obtožbo radi njegovega zamežljivega vedenja z ozirom na dogodek 13. oktobra 1920 tako napram šefuredniku „Tabora“ g. Reharju, kakor tudi napram meni trdil, da me je radi besedila mojega govora na glavnem trgu še tisti večer ovadil po uradnem magistratnem telefonu urednik g. Franjo Zebot in sicer v pričlo ravnatelja g. prof. dr. Jerovška. Ker sem tej izjavi odlične uradne osebe popolnoma verjel, je umljivo, da sem iz tega izvajal napram gg. Zebotu in dr. Jerovšku tudi tozadevne konsekvence ter zlasti g. Zebota obdolžil kot mojega ovaditelja. Iz sedaj mi vposlane sklepa svetovalstvene zbornice okrožnega sodišča Vr R 2243-20-46 z dne 25. junija 1921, v katerem mi sodišče priznava mojo popolno nedolžnost na dogodkih 13. oktobra in mi v

zadoseenje kot nedolžno preganjanega nudi še pravico odškodnine napram državi, pa je po sodišču dokazano, da ne stojita gg. Zebot in dr. Jerovšek v nobeni zvezi z dotično ovadbo ter da jo je povzročil policijski poveljnik g. Anton Nejdlič, oziroma policijski častnik Pribovšič ter neki Slokar. Čeprav sem svojčas obdolžil gg. Zebota in dr. Jerovška le v popolnem prepričanju o verodostojnosti izjav g. dr. Senekoviča, vendar mi je danes žal, da sem ju obdolžil neutemeljenega ovaduštva napram meni!

Maribor, dne 9. julija 1921.

Franjo Pirc.

d **„Taboru“** pri pomanjkanju gradiva ni prav, ker smo prinesli o atentatu na regenta zgolj suha dejstva in ker smo tudi razkritja o komunističnih pripravah za prevrat konstatirali s suhimi dejstvi. Hvala Taboru za reklamo o vseh vrtilinah našega poročanja: Kratko in resnično! to je dar sreče v žurnalistiki. Balkanske predpriprave za prevrat itd., s čemur se bavijo demokratski listi, poznamo predobro in znamo ločiti istino od balkanizma, radi tega smo kratki.

d **Zdravniška vest**. V sredo ob 6. uri zvečer se vrši v mariborski javni bolnici demonstracijski večer.

d **Članom** kluba rezervnih častnikov v Mariboru. Članske legitimacije se izdajajo vsaki dan od 8. do 12. ure predp. pri klubovem blagajniku Fr. Skaza, kred. društvo mestne hranilnice, Orožnova ulica št. 2, II. nadstr., proti plačilu zneska 22 K (celoletna članarina). Opozarja se, da veljajo imenovane legitimacije kot vabilo k elitnemu častniškemu plesu dne 12. t. m. in sploh k vsem enakim prireditvam.

d **I. Obrtna razstava** v Mariboru. Razstavnemu odboru se je posrečilo, dobiti Götz-ovo dvorano proti primerni

odškodnini. Razstavni odbor je preložil razstavi čas na mesec september in se razstava vrši gotovo od 8. do 25. septembra 1921. Priglašene razstavljalce naše razstave opozarjamo in prosimo, da svoja dela izgotovijo najkasneje do 24. avgusta t. l. Ravno tako opozarjamo priglašene razstavljalce, da se te dni razpošljejo prijave in razstavni red, katerega naj vsak razstavljalet natančno prečita. Prijava naj se takoj izpolni in vpošlje, ker se bodo po prejemu prijav urejevali prostori, da se tako olajša delo razstavljalnemu odboru.

Orlovski vestnik.

I. prleški orlovski tabor se vrši letos, dne 31. julija v Ptuj.

Pripravljalnemu odboru se je posrečilo dobiti v ta namen zelo primerne prostore. Javna telovadba bo na obširnem prostoru pri podružnici Sv. Ozbalt ob Ljutomerski cesti. Velika veselica se pa vrši v Ljudskem vrtu. Oba prostora sta tako velika, da lahko obsežeta več tisoč ljudi. Kakor lani za tabor v Mariboru, tako vlada tudi za to prireditev veliko zanimanje. Zagotovljena je obilna udeležba od strani Orlov, izobraževalnih društev in drugih naših organizacij. Da bo mogoče vse priprave, posebno one glede prenočišča in prehrane izvršiti v potrebno zadovolje vseh udeležencev, je nujno potrebno, da vsak, kdor se želi udeležiti, naznani prijavo pripravljalnemu odboru v Ptuj, ako tega še ni storil do sedaj. Prvo delo vsakega našega somišljenika pa bodi, da se sam takoj odloči za udeležbo in pa da pridobi še druge svoje prijatelje za to stvar. Natančnejše objave še slede! Bog živi!

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

GOZD

borov les. za posekati, 2 orala v občini Sv. Marjeta na Dravskem polju se proda. Naslov se izve v „Konsumnem društvu“ Maribor, Slovenska ulica št. 15. 2-2 387

Starorenomirana tvrdka

Alojziji Zoratti

cerkveni pozlatař, špecialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojestersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 6-108 razpel. 254

MARIBOR, Strossmayerjeva 3.

POZOR!

POHIŠTVO

raznovrstno kot mize, stole, postelje, omare se proda zelo po ceni. Vpraša se v gostilni na Glavnem trgu št. 5 v Mariboru. 2-3 381

Prvovrstni trapistovski

SIR

se dobiva pri Matiji Lahu, Maribor, Glavni trg. 3-5 373

Ne vržite v stran nobene znamke!

Kupim po najvišji ceni vse stare jugoslovanske znamke, ki so nalepljene na vaših pismih. Rudolf Kokošinek, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 6-31 353

Iz češkoslovaške

tkalnice ravno kar došlo: Posteljina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristno, za rjuhe ali prtiče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prt, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prt 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, laene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prt in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamjaca pristna 130 K, 1 cajghlače 140 K, do 260 K. Ženske nogavice par 20 do 45 K. Obleke za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z atrikom 960 K. 1 žimnata podlaga (Drahteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavotiska, belega platna itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (fiose), seno, dvigala in perilo, konjske štranke in uje pri

Alojziji Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6. 318

Učenec za galanterijo iz boljše hiše se takoj sprejme. Ekspozitna hiša Luna, Maribor, Slomškov trg št. 11. 2-3 382

MALINOVEC

sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, G I po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamči zdravim in bolnim odjemalcem

Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 315

FRANC KRANJC,

slikar

329

MARIBOR, Cvetlična ulica 8.

Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po cen.

M. Čepera, Maribor

Gospodska ulica 13, (poprej Schmidl)

priporoča svojo špecerijsko trgovino po najnižjih cenah. Kandite vsakovrstne! 2-21 272

Inserirajte v „Straži“!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obreštuje vloge po 4% in 4¹/₄%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 155 34

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

4 milijone kron

zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v drugem kolu državne razredne loterije.

Žrebanje se vrši v prvem razredu

15. in 16. julija 1921.

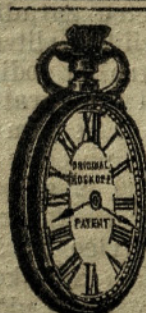
Cene srečkam v prvem razredu: cela srečka 48 din., polovica 24 din., četrtinka 12 din., osminka 6 din.

Srečke prodaja

380

Zadružna gospodarska banka d. d. podružnica Maribor

Koroška cesta 2., I. nadstropje.

Velika zaloga UR vsakovrstnih

in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd.

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujemo točno in po ceni

Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse) 314

LIVARNA

ZA

ZVONOVE IN KOVINE

POPRED DENZELA SINOVI

MARIBOR: KOPALIŠKA ULICA 9

(je zopet v obratu!)

CERKVENE ZVONOVE

izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne itd.

Inž. J. & H. Bühl.

161

156